

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi - square) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 50.81 และ ร้อยละ 49.19 ตามลำดับ มีอายุมากกว่า 50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 29.46 และน้อยที่สุดคือมีอายุระหว่าง 18 - 30 ปี ร้อยละ 20.00 ด้านการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 52.97 และศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 47.03 ส่วนอาชีพประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 42.16 และน้อยที่สุดคืออาชีพเกษตรกร ร้อยละ 0.81 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.70 น้อยที่สุดคือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ 1 - 5 ปี ร้อยละ 19.19 และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาสามปีส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ คือ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตั้งแต่สองทางขึ้นไป จำนวน 308 คน ร้อยละ 83.24 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางเดียวโดยวิธีประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวหรือรถประชาสัมพันธ์น้อยที่สุด ร้อยละ 3.24

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 96.11 มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากอันดับ 1 คือ ข้อคำถามว่าตัวแทนประชาคมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตอบถูกร้อยละ 99.72 และตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าผู้มีอำนาจในการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีของ อบต. มาบไฟ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ ตอบถูกร้อยละ 91.35

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร ส่วนตำบลมาบไฟ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ โดยภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านออกเป็น 4 ด้านแล้ว ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟอันดับ 1 คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลางและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi - square) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ในการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 พบว่า

สมมติฐานที่ 1 เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ พบว่า เพศต่างกันไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ พบว่า อายุต่างกันไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 การศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ พบว่า การศึกษาต่างกันไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ พบว่า อาชีพต่างกันไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ พบว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกันไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกันไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. ระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่อยู่ในระดับมากในความคิดเห็นของผู้วิจัยคิดว่าอาจเนื่องมาจากประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 47.03 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนที่มากพอสมควรการที่พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับมากจึงไม่น่าแปลกใจเท่าใดนักขัดแย้งกับการวิจัยของ ชนิกา พันล้อม (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาประชาชนที่เข้าร่วมประชุมประชาคมในการจัดทำแผนชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 250 คน พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของเทศบาลเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมตตา แก้วอุดม (2552, บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552 - 2554): กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 400 คน พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ซึ่งตอบคำถามได้ถูกมากที่สุดจำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 93.00 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้วิจัยคิดว่า อาจเนื่องมาจากปัจจัยอาชีพที่ส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง ซึ่งอาชีพรับจ้างของประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่นั้นมักจะอยู่ตามโรงงานต่าง ๆ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่จะเห็นได้ว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไปเป็นผู้สูงอายุที่อยู่เฝ้าบ้านและเป็นผู้ที่อาศัยอยู่เป็นเวลานานแล้ว 16 ปีขึ้นไป ส่วนวัยแรงงานต้องออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิภพ กิตติกา (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในเขตเทศบาลตำบลสันมหาพน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสันมหาพนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประชาคม การจัดทำแผนเทศบาลอยู่ในระดับมากและกลับมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ระดับการมีส่วนในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ่ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกคณะกรรมการในโครงการของแผนพัฒนาสามปีน้อยที่สุด เนื่องจากปัญหาเดิม ๆ ที่ผ่านมาที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ่ที่คิดว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นเรื่องของผู้นำ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ กรรมการบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้นในการคัดเลือกก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมมากนัก ก็คงให้ผู้นำดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินการต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศิณี พรหมตัน (2550, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกในชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแม่ใจ ยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหา ส่วนใหญ่ยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยราชการและภาครัฐ ส่วนปัญหาและข้อจำกัดในด้านงบประมาณ สายการปฏิบัติงานการบังคับบัญชาที่ซับซ้อน ทำให้โครงการที่บรรจุไว้ในแผนไม่ได้รับการดำเนินการอย่างแท้จริง

2.2 ระดับการมีส่วนในการดำเนินโครงการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ่

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ่ มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ่จัดทำให้ตามแผนพัฒนาสามปี เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ กระถางไม้ดอก/ไม้ประดับ ถังขยะ ฯลฯ น้อยที่สุด ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าการที่ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าไปดูแลบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ่ จัดทำให้ตามแผนพัฒนาสามปีนั้น เนื่องจากประชาชนที่มีแรงงาน มีทุน มีประสบการณ์พอที่จะสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมบางประเภทได้แต่ไม่ได้มีการเข้ามามีส่วนร่วมทำ ร่วมลงแรง ร่วมลงทุนต่าง ๆ ทำให้ไม่เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ หรือเป็นหุ้นส่วน อะไรเสียเขาก็ไม่เดือดร้อนมากนักเพราะไม่ใช่ของเขา เขาก็ไม่บำรุงรักษา ไม่รักไม่หวงแหน ถ้าหากเขาเข้าร่วมปฏิบัติงาน ร่วมลงทุน ร่วมแรงด้วยตนเองแล้ว จะทำให้เขารู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ หรือเป็นหุ้นส่วนจะทำให้เขาเกิดการรักและหวงแหน มีการบำรุงรักษาดูแลสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไพ่จัดทำให้ตามแผนพัฒนาสามปีมากขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ พันจำเอนอรุณ ภูมิ (2547, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมีส่วนร่วมใน

การบริจาคเงิน แรงงานและวัสดุ ด้านมีตัวแทนเข้าทำหน้าที่ และด้านการร่วมรับผลประโยชน์ในระดับปานกลาง

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากโครงการของแผนพัฒนาสามปี เช่น โครงการก่อสร้างถนนในชุมชน น้อยที่สุด ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ นั้นยังไม่ครอบคลุมพื้นที่และยังไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ทำให้ประชาชนไม่ได้ร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการของแผนพัฒนาสามปีทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงการบางโครงการที่เสนอไปนั้นเป็นโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการได้เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอจึงไม่สามารถดำเนินการได้ หรือหากงบประมาณเพียงพอแต่ก็ไม่อาจดำเนินการได้สืบเนื่องจากเหตุผลทางการเมืองในการแบ่งปันผลประโยชน์ โครงการต่างๆที่เสนอเข้าไปจึงได้แต่เพียงเสนอแต่ไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะเมื่อมีการปฏิบัติตามโครงการการคัดเลือกโครงการต่าง ๆ ก็เป็นการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารท้องถิ่น เช่นเดิมที่เคยปฏิบัติมา

2.4 ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ มีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องการมีส่วนร่วมติดตามเกี่ยวกับผลความคืบหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาตามแผนสามปีนั้นในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า อาจเนื่องมาจากการดำเนินตามโครงการต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟเป็น โครงการที่กลุ่มของตัวเองมิได้เป็นผู้เสนอไปหรือไม่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ จึงไม่ต้องการและไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องร่วมติดตามประเมินผลความคืบหน้าการดำเนินโครงการที่ได้พัฒนาตามแผนสามปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาดิษฐ์ อินทจักร (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2552 จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีรายชื่ออยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 366 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยภาพรวมยังอยู่ในระดับน้อย ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการนำ

แผนไปปฏิบัติ และลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่ประชาชนยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีเพียงแต่การเข้าร่วมประชุม ประชาคมและเสนอแผนงานหรือโครงการแล้วรอรับผลประโยชน์จากการดำเนินการเท่านั้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ พบว่า

3.1 เพศของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าปัจจุบันทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความรู้ความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีไม่แตกต่างกันเท่าใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศิณี พรหมตัน (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และตำแหน่งในสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน

3.2 อายุของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนทุกกลุ่มอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลุ่มอายุ ทำให้อายุของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ นิमित สุขแยง (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงและปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษาและรายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

3.3 การศึกษาของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่เป็นผู้ที่มีความรู้ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีอยู่ในระดับใกล้เคียงกันจึงทำให้การศึกษาของประชาชนในเขตองค์การบริหาร

ส่วนตำบลมาบไฟไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริโสภิต ดาวเรือง (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนของประชาชนไม่มีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

3.4 อาชีพของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าส่วนใหญ่แล้วประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ มีอาชีพรับจ้างร้อยละ 42.60 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่พอสมควร ทำให้การมีส่วนร่วมความคิดเห็นหรือการเข้ามามีส่วนร่วมคล้าย ๆ กัน จึงทำให้อาชีพของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขัดแย้งกับงานวิจัยของ จินดานุช จันทรางกูร (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนครั้งของการใช้บริการและเรื่องที่มาใช้บริการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์

3.5 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่นานแล้วตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ทำให้ระยะเวลาที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขัดแย้งกับงานวิจัยของ ศิริโสภิต ดาวเรือง (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลและการเป็นสมาชิกกลุ่ม/ ชมรม/ สมาคมของประชาชนมีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

3.6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีทุกช่องทางทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทุกครั้งที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปีและมีการประชาสัมพันธ์ครอบคลุมพื้นที่ทุกชุมชนทุกหมู่บ้าน ดังนั้น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี พบว่า อบต. เน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพิ่มขึ้น

3.7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟอยู่ในระดับมาก เนื่องจากส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า ปริญญาตรีทำให้การเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนอยู่ในระดับมากเป็นผลทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมตา แก้วอุดม (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552 – 2554): กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ซึ่งตอบคำถามได้ถูกมากที่สุดจำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 93.00 และตอบคำถามผิดมากที่สุด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลางและมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552 - 2554) ของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ โดยภาพรวม ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลางจากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

เชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบฝั่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอยู่ในระดับมาก แต่การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงเสนอให้หน่วยงานของภาครัฐ ควรมีนโยบายในการกำหนดทิศทางการปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายปลูกจิตสำนึกประชาชนในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเป็นแกนหลักของการพัฒนา กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้มีนโยบายการเข้ามามีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกในภูมิปัญญาท้องถิ่นและยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนถึงการจัดส่งเสริมในเรื่องการอบรมสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นสมควรควบคู่กับการปฏิบัติจริงในการเข้ามามีส่วนร่วมที่จะพัฒนาท้องถิ่นด้วยความรักความผูกพันอันจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองทุก ๆ ด้านของโครงการที่ได้จัดทำขึ้น กระทรวงศึกษาธิการให้มีนโยบายที่จะจัดหลักสูตรเพิ่มหลักสูตรและแผนการสอนที่มีเนื้อหาในเรื่องการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เป็นต้น

2. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบฝั่ มีส่วนร่วมในการประเมินผลน้อยกว่าทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องการมีส่วนร่วมติดตามเกี่ยวกับผลความคืบหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาตามแผนสามปี ดังนั้นจึงเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการติดตามและประเมินแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการติดตามประเมินผล โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลลัพธ์ต้องมีเนื้อหาที่สำคัญที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี

เชิงปฏิบัติ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบฝั่ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกคณะกรรมการในโครงการแผนพัฒนาสามปีน้อยที่สุด ดังนั้นจึงเสนอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่คอยแนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดำเนินการทำความเข้าใจกับประชาชนก่อนที่จะมีการคัดเลือกคณะกรรมการในจัดทำแผนสามปีว่า ผู้แทนหรือคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกเข้าไปในนั้นต้องไปตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่วางแผนการดำเนินการจนกระทั่งการประเมินผล ซึ่งการเลือกบุคคลใดเข้ามาเป็นตัวแทนนั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

2. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบฝั่ มีส่วนร่วมในการดูแลบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบฝั่จัดทำให้ตามแผนพัฒนาสามปี เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ กระถางไม้ดอก/ไม้ประดับ ถึงขยะ ฯลฯ น้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมในการดำเนิน

โครงการ ดังนั้นจึงเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ มีการวางแผนยุทธศาสตร์ในการที่จะ
ทำให้ประชาชนร่วมลงทุนในการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมของแผนพัฒนาสามปี เพื่อที่จะทำให้
ประชาชนเขารู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดการบำรุงรักษา รักและหวงแหน บริการสาธารณะต่าง ๆ ที่
องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟได้จัดทำให้

3. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟ มีส่วนร่วม
ได้รับผลประโยชน์จากโครงการของแผนพัฒนาสามปี เช่น โครงการก่อสร้างถนนในชุมชน
น้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ดังนั้นจึงเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไฟได้
มีการจัดการในการทำประชาพิจารณ์โดยเชิญกลุ่มหรือประชาชนที่ยังไม่ได้รับ โครงการเพื่อจัดลำดับ
โครงการใหม่เพิ่มขึ้น

เชิงวิชาการ

1. ศึกษาแนวทางหรือกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อมุ่งเน้นการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง
2. ศึกษากระบวนการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้นการส่งเสริม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมิใช่จะเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่เพียง
ฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในสังคมไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ รัฐบาลและกลุ่ม
องค์กรเอกชนรวมทั้งประชาชนที่จะต้องร่วมมือกันทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นโดยเริ่มที่ระดับ
ท้องถิ่นก่อน เมื่อในระดับท้องถิ่นทั่วประเทศได้รับความสนใจจากทุกฝ่ายในทุกพื้นที่แล้วย่อมส่งผล
ต่อการพัฒนาในระดับชาติด้วยเช่นกัน